త్రిమూర్తులు

ఆ వేళ పరబ్రహ్మానికి శివం ఎత్తినట్టుగా ఉంది. అందుకే నిండు పున్నమి ఆయన్ని అమావాస్యగా కలవర పెడుతూంది. నక్షత్రాల మధ్య చంద్రుడు సమ్మెకు ఉరుకుతున్న కార్మికుడులా కనిపిస్తున్నాడు. మూడో అంతస్తు మీద నుంచి కిందనున్న కొబ్బరిచెట్లు జుట్టు విరబోసుకున్న ఆడకూతుళ్లాగా, చెట్లకి విరగ కాసిన కొబ్బరి పుండెలు విసరడానికి సిద్ధంగా ఉన్న నాటు బాంబుల్లాగా తోస్తున్నాయి. దూరంగా నిద్రపోతున్న ఇళ్ళు, ఆర్పని దీపాలతో శ్మశానంలో కాలుతున్న కళేబరాల్లా ఉన్నాయి. ఆఖరుగా భార్య పేర కట్టించిన 'సరస్వతి టెక్స్టైల్స్' మెర్క్యురీ దీపాల మధ్య కాలిపోతున్న లంకానగరంలా కనపడ్డం మొదలు పెట్టింది.

పరబ్రహ్మం చప్పున కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఆయన పుట్టుకతోనే ఆస్తిపరుడు. ఆయనతోనే ఆస్తికూడా ఎదుగుతూ వస్తూంది. ఆయన చదువు చిన్నప్పుడు కాన్వెంట్‌లో, కొంచెం మద్రాసులో నడిచి ఆ పైన అమెరికా వెళ్ళి బిజినెస్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో డాక్టరేట్‌తో పరాకాష్ఠ చేరుకుని మేళతాళాలతో స్వదేశం తిరిగి వచ్చింది.

ఆయన అమెరికానుంచి వట్టి చేతులతో రాకుండా బోలెడు విదేశీ ఊహల్నీ, గమ్మత్తయిన ఎత్తుగడల్నీ, దేశాన్ని నంజుకు తినేసే చమక్కులనీ జేబుల నిండా నింపుకుని మరీ వచ్చాడు. పైగా అమెరికా సుందరి లారెల్‌ని కూడా తీసుకువచ్చాడు.

వారం రోజులు రెస్టు తీసుకుని ఊళ్ళో పెద్ద విందు చేశాడు. ఆ తరవాత మరో నెలకి బొంబాయిలో ఓ ఫైవ్ స్టార్ హోటల్లో రహస్య సమావేశం ఏర్పాటుచేశాడు. అక్కడి కక్కడే చుట్టాల్లో పదిమంది బడా పెట్టుబడిదారులని షేర్ హోల్డర్స్‌గా చేసి తన స్వగ్రామంలో దేశం కనీ వినీ ఎరగని ఫాక్టరీ కట్టబోతున్నట్టు తెలియ జేశాడు. దానితో దగ్గర చుట్టాల మొహాలు సూర్యుణ్ణి చూసిన పద్మాల్లా చేటలంత అయ్యాయి. ముఖ్య బంధువులున్న ఊళ్ళలో చిన్న తరహా పరిశ్రమలూ, వాటికి అనుబంధంగా కుటీర పరిశ్రమలూ మొదలు పెడతామనీ చెప్పాడు. చంద్రుణ్ణి చూసిన నక్షత్రాల్లా ఈ సారి దూరం చుట్టాలందరూ ఉబ్బి తబ్బిబయ్యారు. మూడు వంతుల ఉద్యోగాలు స్వజనానికి ఇవ్వడానికీ, ఒక వంతు అవీ చిల్లర మల్లర ఉద్యోగాలు పైవాళ్ళకి పంచడానికీ ప్రమాణాలు చేసుకున్నారు.

పరబ్రహ్మం అందర్నీ పంపేసి నలుగురు దగ్గర చుట్టాల్ని బొంబాయిలో

తన గదిలోనే ఉంచి, నల్లటి పెయింటు కార్లూ, బస్సా, సినిమాలూ, దర్బారుల్ని కాబరేలూ చూపించాడు. ఆనాటిదాకా ధనవంతులు గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ కూర్చో కుండా మరీ ధనవంతు లవడానికి ఏం చేస్తారో, కిందా మీదా ఎలా పడతారో కాబూలివాలీ కథల్లోలా చెవులొల్లం చేశాడు. ఈలోగా దేశం నాలుగు మూలలా ఉన్న పలుగురు 'స్నేహితులు' అక్కడికి వచ్చారు. వాళ్ళతో కొందరు బెల్‌బాటమ్ వేసుకున్న బిజినెస్‌మెన్లూ, మరికొందరు ఖద్దరు బట్టలు కట్టు కున్న ఆర్పెషియన్సుల్లా, ఇంకొందరు ట్వీడ్ సూట్లు తొడుక్కున్న ప్యాసుల నార్లలా ఉన్నారు. ఈ సారి అంతా కలిసి బేరంలో కొన్ని ప్రాంతాల్లో దొంగనోట్లు అచ్చు వేసే తేలికరకం పరిశ్రమ పెట్టాలనీ, పెట్టబడితే పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందనీ వాదించుకున్నారు.

పదేళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి.

పరబ్రహ్మానికి కావలసినంత పేరూ, కావలసినదానికన్నా ఎక్కువగా డబ్బూ, ఒక ఎమ్. పి. పోస్టూ జమ అయ్యాయి. కొడుకు ఫణిభూషణం చేతి కంది వచ్చి, ఆ పైన ఫ్యాక్టరీకి జనరల్ మానేజరయి ఏడాదికి రెండుసార్లు కంపెనీ డబ్బు మీద ఫారిన్ టూర్లు చేయగలిగే దిట్ట అయ్యాడు. ఒక కూతుర్ని స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుంచి మినిస్టర్ పోస్ట్‌లో ఉంటూ వస్తున్న ఘరానా వాడి కొడు క్కిచ్చి పెళ్ళి చేసి తన ఊరికీ, ఢిల్లీకీ చక్కని రాజమార్గం ఏర్పాటుచేశాడు. మరో కొడుకు ఇంగ్లండ్‌లో రీసెర్చి చేస్తున్నాడు. కూతురు లక్ష్మి బి. ఎ. పాసయి ఇంట్లోనే ఉంటూంది. రెండేళ్ళ క్రితమే — పోయిన తాతగారి పేర ఓ కాలేజీ, తండ్రిగారి పేర పాలిటెక్నిక్కూ, శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి పేర ఎలిమెంటరీ స్కూలూ స్థాపించాడు.

పరబ్రహ్మం ఈ నాడు — భూమంతా వేళ్ళు తన్ని పాతుకుపోయిన మర్రివృక్షంగా స్థిరపడ్డాడు.

అయితే, ఆయన కే చీకూ, చింతా లేవా? ఆయన్ని మించిన అదృష్టవంతుడు ఐదు ఖండాల్లో లేడా? ఆయన అజాత శత్రువా? అంటే కాదు. ఆయనకీ ఉన్నాయి సమస్యలు. స్విస్ బాంక్‌లో దాచినా దాగని డబ్బు, భార్యపేర, కూతురూ అల్లుడూ, కొడుకూ కోడలూ ఎవరిపేర మార్పిడి చేసినా తరగని డబ్బు, దొంగ నోట్ల మార్పిడితో చేజిక్కిన బంగారం— అన్నీ కలిసి పిశాచాల్లా మారి మామామేమి టని వేధిస్తాయి. ప్రతితడవా జరిగే ఎలక్షన్లకి, తరుచు జరిగే మధ్యంతర ఎన్నికలకీ, పార్టీ డొనేషన్లకి, మంత్రుల విజిట్లకి, మందు పార్టీలకి డబ్బు ఖర్చు పెట్టడం పెద్ద చిరాగ్గా ఉంది. 'షేర్ హోల్డర్స్ పట్టాల్లా తయారయి డబ్బు తాగేస్తున్నట్టే చూస్తూ ఊరుకుం దుకు ప్రాణం ఒప్పుకోవడం లేదు. ఇక సర్కార్ చీటికీ మాటికీ టోపీలనీ, హోండనీ పన్నుల నోటీసులు ఇవ్వడం, వాటిని పట్టుకుందుకు మంత్రుల దగ్గరి నుంచి మంగలి కాళ్ళ వరకూ పట్టుగనం, పోలీసు అధికారులనుంచి గూండాగా గుర్నాధం వరకూ తినిపించడం యమ యాతనగా ఉంది.

ఎప్పటికప్పుడు ఈ లాభాలు చాలు, ఐశ్వర్యం చాలు, ఏ ఫారిన్ పోయి హాయిగా ఉండాలనిపిస్తుంది. కానీ, మనసు చిల్లుకుండ లాంటిది. ఎన్ని కోరికలు తీరుతున్నా దేంమోహం వేసు కుని, 'ఇంకా ఏదో చెయ్యి, నువ్వింకా ఎదగు' అని గీతోపన్యాసం చేస్తూనే ఉంటుంది.

అయితే, పరబ్రహ్మన్ని ఈ రోజు ఒక హిమాలయా సమస్య ఢీ కొట్టింది. అది గుర్తుకు వస్తే— రక్తం రసాయనిక మార్పులు చెంది నీళ్ళుగా మారి శరీరం అంతా సముద్రంలా ముంచెత్తు తూంది.

ముద్దుల కూతురు లక్ష్మి ఆఫీసు కేషియర్ విష్ణుమూర్తితో ప్రేమ కలాపాలు సాగిస్తూందని డ్రయివర్ చెప్పి నప్పుడు ఆయన అపర హిరణ్యకశిపుడే అయ్యాడు. డామిట్, ఇడియట్ అని తిట్టాడు. రాజారావ్ మాత్రం అదేం వినిపించుకోకుండా వాళ్ళిద్దరి రహస్య సమావేశాల ప్రత్యక్ష వ్యాఖ్యానం మొదలు పెట్టాడు.

“ఈ విషయం మరెక్కడయినా పొక్కిందో నువ్వు చచ్చావే” అంటూ నోటితో వార్నింగిచ్చి, చేత్తో మాత్రం వందకాగితం అందించాడు. సరాసరి ఇంటికి వచ్చి లక్ష్మిని ఇంగ్లీష్‌లో గడగడా తిట్టాడు. లక్ష్మి తక్కువేం తినలేదు. తనూ ఇంగ్లీషులో పెద్ద నెరేషన్ ఇచ్చి ఆఖరిగా 'ఐ లైక్ హిమ్' అంటూ తేల్చింది.

“అన్నయ్యా, అక్కయ్యా నీలా మాట్లాడారా”

“వాళ్ళకీ నాకూ మధ్య పదేళ్ళ దూరం ఉంది.”

“పోనీ నీ స్టేటస్ ఆలోచించావా?”

“నా స్టేటస్ అంతా నీ డబ్బుతో వచ్చిందే!! అందుకే నన్ను మింగేసే గౌరవం నాకొద్దు ...”

“నువ్వలా అనడానికి వీల్లేదు. నలు గురూ నా వెనకే నవ్వుతారు. పరబ్రహ్మం కూతురు లోఫర్‌ని ప్రేమించిందని వేళా కోళం చేస్తారు.”

లక్ష్మి ఆత్మాభిమానం దెబ్బతింది. అందుకే అంది: “అతను నీ సాటి డబ్బున్న వాడు కాడనేగా గోల అంటున్నావు. అంతేకదా, నాన్నా. ఈ రెండో డబ్బున్న వాళ్ళు ఆ డబ్బెలా గడిస్తున్నారో తెలియని వాళ్ళు లేరు. కానీ, వాళ్ళు ఏ రూపమూ ముసుకుని ఉంటుంటారు. దానికి కారణం నిజా యం పై భయంకానీ భక్తి కాదు. నీకోసం మనింటికి వచ్చేవాళ్ళలో స్మగ్లర్స్‌ని, దొంగనాదగాళ్ళని, ప్రాఫిటీర్స్‌ని చూపించగలను, నాన్నా ...”

“నోర్ముయ్.”

“అందుకే, నాన్నా, విష్ణుమూర్తిని మన మెట్లమీదికి ఆహ్వానిద్దాం.”

“ఇంపాసిబుల్.”

లక్ష్మి నవ్వేసింది. “ఈ మెట్లు ఇలాగే ఉండిపోవు. ఏదో రోజు పతనం కాక తప్పదు. ఇరవై ఏళ్ళ క్రితం తాతయ్యా, పదేళ్ళ నుంచి నువ్వూ ఎన్నో ఘనకార్యాలు చేయబట్టే మనం విష్ణు మూర్తి వాళ్ళ మెట్లమీది నుంచి పైకి వచ్చాం. వాళ్ళకీ తెలివితేటలు ఉంటాయి ...”

“నో, నో, ఐ కాన్ట్ యూ కెనాట్ మేరీ హిమ్.”

శ్రీ సుభా

“ఐ కెన్...” లక్ష్మి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. పరబ్రహ్మం అగ్నిపర్వతం అయ్యాడు.

విష్ణుమూర్తిని పిలిచి చీవాట్లు పెట్టాలా, లేక తన మనుష్యులచేత తన్నించాలా, అదీకాకుండా కొంతడబ్బిచ్చి ఆ ఊరినుంచే తరిమేయడమా, ఏం చేయాలి, చేస్తే ఎలా చేయాలి??

అందుకే మేడ మీదో అంతస్తు మీద నిలుచున్నా, ఆయనకి పాతాళంలోకి పోతూన్నట్టుగా ఉంది.

అప్పుడు ఆయనకి తన లక్షల ఆస్తి, ఢిల్లో మెరికల్లాంటి బంధుకోటి, హోదా అన్నీ గుర్తు కొచ్చాయి.

తనేమన్నా చేయగలడు. తన డబ్బు ఏమన్నా చేయగలదు. అటువంటిది ఓ సామాన్య మానవుడు కల్పించిన కలతకి కలవరపడ్డమా! ! ఉహూ.

ఆయనలో అహంకారం, ఆవేశం, దర్పం, ధన మదం అనేకానేక అసామాన్య సలహాలు ఇవ్వడం మొదలెట్టాయి.

* * *

ఊరి చెరువు గట్టున విష్ణుమూర్తి తల క్రింద చెయ్యి పెట్టుకుని ఏకాకి అయిన శ్రీ మహావిష్ణువులా పడు కున్నాడు. ఆకాశం మీదికి జట్లు జట్లుగా వస్తూన్న నక్షత్రాలు డ్యూటీకి వస్తూన్న కార్మికుల్లా ఉన్నాయి. విష్ణుమూర్తి ఊరిన్నెత్తి చూశాడు. ఊళ్ళో మేడల మధ్య చిక్కుకున్న తన పెంకటిల్లు రౌడీలు చుట్టుముట్టిన పసిపిల్లలా, ఊరికి దూరంగా ఉన్న సరస్వతి టెక్ స్టయిల్స్ వికటాట్టహాసంతో సగ భక్షణ చేస్తున్న బ్రహ్మరాక్షసిలాగా కనిపించాయి.

విష్ణుమూర్తి లేచి కూర్చున్నాడు. అప్పటికే అతని మెదడు ఆలోచనలతో ఉండలు చుట్టిన ఉపయోగ కాగితంలా ఉంది. ఎంత మరచిపోదా మనుకున్నా పరబ్రహ్మం మాట్లాడిన మాటలు గుర్తొస్తున్నాయి. దానితో కళ్ళు నిప్పు రవ్వల్లా చిటపటలాడ్డం మొదలు పెట్టాయి. నిజమే — విష్ణుమూర్తి తండ్రి ఇరవై ఏళ్ళ నాడు ఏభై ఎకరాల ఆసామీ. పుట్టుకంటీ, చావులకీ, విందు లతో, లేనిపోని దర్జాలతో ఇల్లు సగం గుల్లయింది. నలుగురు కూతుళ్ళకి పెళ్ళిళ్ళు చేశాడు. ఆ దెబ్బతో రామయ్య కుచేలుడనే కాకుండా ఫకీరు కూడా అయ్యాడు. ఇంటికి వచ్చే బంధువుల సంఖ్య తగ్గి ఇంటి ముందుకు వచ్చి అరిచే అప్పులవాళ్ళ జనాభా పెరిగింది. ఈ లోపునే ఇద్దరు కూతుళ్ళు విధవలయి పుట్టింటికి గుదిబండలై చేరడం, సంసార చక్రాన్ని తిప్పే బాధ్యత వార సత్వంగా విష్ణుమూర్తి భుజాల మీదికి ఉరకడం ఒకేసారి జరిగాయి. మరో దారి లేక ఇరవై ఏళ్ళ విష్ణుమూర్తి బి. ఎ. పట్టాతో, అసంతృప్తితో, ఆవేదనతో ఉద్యోగపు వేటలో పడ్డాడు.

ఒకప్పుడు రామయ్య, పరబ్రహ్మం ఆ ఊరి ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో కలిసి చదువుకున్నారు. ఒకే వీధిలో ఆడు కున్నారు. అందుకే రామయ్య పాత పరిచయాన్ని పంచెగా కట్టుకుని, నామర్దా చిరుగుల చొక్కా మీద స్నేహం కండువా కప్పి, కొడుకు ఉద్యోగం కోసం పరబ్రహ్మం దగ్గరికి వెళ్ళాడు. సౌర మండలంలోని నక్షత్రం భూగోళం మీది అగత్యని చూసినట్టు, పరబ్రహ్మం రామయ్య వైపు చూశాడు.

రామయ్య చేసిన ప్రార్థనలు, పొగిడిన పొగడ్తలు, వేడికోళ్ళు విని ఆ పైన ఆయన కళ్ళు కన్నీరు కార్చేవరకూ పరీక్షచేసి ఆఖరుగా సరే అన్నాడు.

“మీ నాన్న మొహం చూసి నీకు ఉద్యోగం ఇచ్చాను. ఇదే మరొకళ్ళయితే సున్నంలోకి ఎముకలు దొరికేవి కావు.”

పరబ్రహ్మం విష్ణుమూర్తిని కబురుచేసి అన్న మొదటి మాట అది.

విష్ణుమూర్తి జవాబు చెప్పలేదు.

"కోటీశ్వరుడి కూతుర్ని పెళ్ళి చేసుకుందుకు అర్హత కావాలి. మూడువందల జీతగాడికి మామగారి నవడం నాకుకాదు తలవంపులు, చరిత్రకీ జాతికీనూ. పులి తోటి పులులతోనే తిరుగుతుంది. మేక మేకల మధ్యే బ్రతుకుతుంది. ఇది నువ్వు తెలుసుకోవలసిన సత్యం. అలాగే మధ్య తరగతి వాళ్ళ ప్రేమలు వాళ్ళ తరహా మనుషులకే పరిమితం అవ్వాలి. నీలాంటి వాడు మేడల వాడితో రాసుకు తిరగా లనుకుంటే అది కొడవలికీ, కంకికీ ఉండే చుట్టరికమే అవుతుంది. ఇంకెప్పుడూ మా అమ్మాయి జోలికి రాకు. ఇంకోసారి ఇలాంటి పొరపాటు పని చేశావో నీ ఇంటికి నిప్పెట్టిస్తాను. నీ చెల్లెళ్ళని, అక్కల్ని..."

పరబ్రహ్మం వెళ్ళిపోయాడు. విష్ణుమూర్తికి తల దిమ్మెక్కిపోయింది. అంతమాత్రంచేత పరబ్రహ్మం విరాట్ స్వరూపం చూసి అతనేం దడుసుకో లేదు ఆయన ఆహంకారం, పోజూ, మాటతీరూ అతని కేం కొత్త కావు లోడ్సుమీద నడుస్తూ అందరికన్నా ప్రత్యేకంగా నడుస్తున్నట్టు తాహతు చూపులు విసరడం, కారెక్కుతూ కారు చూపులు చూడ్డం, విమానం ఎక్కుతూ విమానపు చూపులు చూడ్డం— ఇలా రకరకాలుగా అభినయించగల మేటి నటుడు పరబ్రహ్మం.

ఇక ఆయన అన్న మాటలూ, అల్లుడుగా పనికిరావని చెప్పిన థియరీ విష్ణుమూర్తికి ఛాలెంజ్‌గా తోచింది. తను దేశంలోని ధనవంతుల్లో ఒకడి ననే గర్వం, మిగిలిన జనాభా జీవితాల్ని శాసించే హక్కు తన లాంటి వాళ్ళకి మాత్రం ఉంటుందని సూత్రీకరించడం విష్ణుమూర్తిలో పౌరుషాన్ని రెచ్చగొట్టాయి.

ఆ క్షణంలో అతని హృదయం అవమానం చేత కాకుండా ప్రతీకారంతో నిప్పులో కాలే ఇనపముక్కలా మండడం మొదలుపెట్టింది.

పరబ్రహ్మం నిజస్వరూపం చాలా మందికన్నా విష్ణుమూర్తికి బాగా తెలుసు, వ్యాపారంలో పరబ్రహ్మం చేసే మోసాలు. దొంగచాటుగా తీస్తున్న లాభాల లెఖ్ఖలు ప్రభుత్వానికి చూపించే లెఖ్ఖలు అన్నీ తెలుసు.

పరబ్రహ్మంతో ఈలాంటి భేటీ తప్పదని లక్ష్మితో పరిచయం అయిన నాడే అతను ఊహించాడు. అందుకే తన జాగ్రత్తలో తను ఉంటూ వచ్చాడు. పైగా ఆ మధ్యాహ్నమే ఈశ్వర్‌కి కబురు చేశాడు, సాయంత్రం ఊరి బయట చెరువు దగ్గర కలుసుకోమని. ఈశ్వర్ సరస్వతి టెక్స్‌టైల్స్ వర్కర్స్ యూనియన్‌కి సెక్రటరీ. తన నిజాయితీతో, సేవతో కార్మికులకి అతను తలలో నాలిక. కార్మికలోకం ఈశ్వర్ మాట వేద వాక్కుగా పాటిస్తుంది. దూరం నుంచి ఈశ్వర్ రావడం చూసి విష్ణుమూర్తి ఎదురువెళ్ళాడు. "మీకు కబురు అందిందో లేదోనని భయపడుతున్నా" అంటూ నమస్కారం చేశాడు.

ఈశ్వర్ చిరునవ్వుతో ప్రతి నమస్కారం చేశాడు.

విష్ణుమూర్తి అతని యోగక్షేమాలు అడిగాడు. ఇంటి విషయాలు అడిగాడు. కార్మికుల స్థితిగతుల మీదా, వారి జీవనప్రమాణాల మీదా, కార్మికుల జీత భత్యాల మీదా తన అభిప్రాయాల్ని ఏకధాటిగా చెప్పాడు. "మన ఫాక్టరీలో మటుకు జీతాలు పెరగవండీ. ఎవరిని చూసినా అసంతృప్తి. పని తీసుకునే పెద్దలకీ, అటు ప్రభుత్వానికీకూడా కార్మికులంటే లక్ష్యం లేదు. కానీ, చూడండి, పేపర్లలో కార్మిక సంక్షేమం గురించి మాట్లాడని నాయకు డుండడు." ఈశ్వర్ నిరాశగా అన్నాడు.

విష్ణుమూర్తి నవ్వేశాడు. "చూడు, ఈశ్వర్, ప్రభుత్వం అనగానే దాని కేవో పొడిచేసే ఆదర్శాలూ, నీతి నిజాయితీలూ ఉండి చస్తాయనుకోవడం మన భ్రమ. ఏ ప్రభుత్వమయినా సరే, కుండీలో పెరిగే మొక్క లాంటిది. పాలితులు ఈ విషయాన్ని గుర్తు పెట్టుకునే పాలిస్తారు. ప్రభుత్వం పది కాలాల పాటు బ్రతకాలంటే మన లాంటి వాళ్ళ సహకారం లేకపోయినా నష్టం లేదు. కానీ, పరబ్రహ్మం లాంటి డబ్బుగల ఆసాములే వాళ్ళకి శ్రీరామరక్ష. అల్లర్లు, అలజడులు, ఎలక్షన్లు—వీటిని ఆపాలన్నా, నడపాలన్నా ముందు డబ్బు కావాలి. తన బూర్జువా మనస్తత్వాన్ని కప్పి పుచ్చుకుందుకు ఏ దేశంలో అయినా సరే, ప్రభుత్వం నోటితో ప్రజల తరఫున మాట్లాడుతుంది. అవసరానికి మాత్రం పైమెట్టు మనుషులతోనే చేతులు కలుపుతుంది."

"అయితే, మన గతేమిటంటారు?"

"ఆకలయితే అడగటం, అది తీరక పోతే ఏడవడం, ఆవేశం వస్తే నమ్మె కట్టడం, మనవాళ్ళే విభేదాలు సృష్టిస్తే మనలో మనం కొట్టుకు చావడం, సమ్మెకి గోరీ కట్టడం-ఇదీ ఈ దేశంలో [illegible] నిజస్వరూపం."

తల్లి, పిల్ల చిత్రం—జి. వి. శివన్నారాయణ (గంగవరం)

ఈశ్వర్ ఒళ్ళు మరిచి నవ్వేశాడు క్షణం.

ఈశ్వర్ పెద్దగా చదువుకున్నవాడు కాదు. అతని తాత తండ్రులుకూడా చిన్న ఉద్యోగాలు చేసిన వాళ్ళే. తండ్రి మాత్రం ఇల్లు వదిలి ఊళ్ళమ్మట తిరిగేవాడు. మాటకి ముందు, లెనిన్ ఇలా అన్నాడు, అజయఘోష్ ఉద్దేశం ఇదీ, సుందరయ్యగారి దృక్పథం ఈ విధంగా ఉంటుందీ అంటూ ఉండేవాడు. లేనివాళ్ళనీ, ఉన్నవాళ్ళనీ తేడా పోనిదే దేశానికి మోక్షం లేదనేవాడు. రష్యా విప్లవం, ఫ్రెంచి విప్లవం తాలూకు తెలుగు అనువాదాలూ, మహాప్రస్థానం, కొడవటిగంటి నవలలూ, సుంకర నాటకాలూ తెచ్చి ఈశ్వర్‌కి ఇచ్చేవాడు. అతను ఆ పుస్తకాలే చదివాడు. దానికి తోడు సంఘంలో బాగా తిరగడంతో అతనికి సహజంగా చుట్టూ వాళ్ళ బాధల్ని పంచుకునే నైజం అలవడింది. ప్రతిదీ పరీక్షగా ఆలోచించి అవగాహన చేసుకునే వాడు. ఒక్కొక్కసారి అతనికి సమాజపు నడకలో ఏదో కనపడని కుంటితనం ఉందనిపించేది. చాలా మందిలో నీతి నిజాయితీలంటే గౌరవం లేకపోగా, అవంటే నిర్లక్ష్యంకూడా ఉండడం గమ నించాడు. అప్పటినుంచే అతను చాలా విషయాలకి తన మనసునే ప్రమాణంగా తీసుకోవడం నేర్చుకున్నాడు.

విష్ణుమూర్తి తొమ్మిది గంటలు కొట్టేవరకూ పరబ్రహ్మం, అతని అంగ రక్షకులూ చేసే మోసాల గురించి చెప్పాడు. తన దగ్గర ఉన్న లెఖ్ఖలో కొన్ని మచ్చుగా చూపించాడు. ఈశ్వర్‌కి ఆశ్చర్యంతో నోట మాట రాలేదు. మరో రెండు రోజుల్లో కార్మిక ప్రతినిధులందరికీ

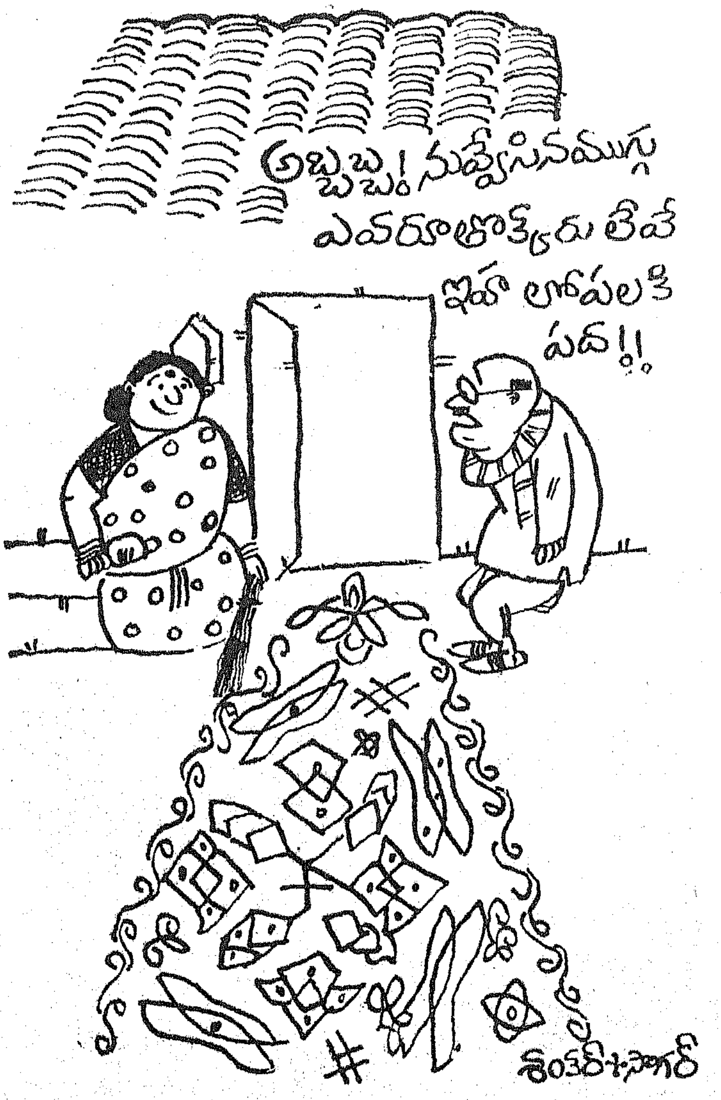

ఎవరికీ చెప్పని. . ."

ఈశ్వర్ కోపంగా అనేశాడు: "నా కన్నీ తెలుసు. మీరు వెళ్ళండి." శ్రీనివాస్ వెళ్ళిపోయాడు.

మరునాడు ముకుందం వచ్చి దొంగ చాటుగా ఫాక్టరీకి వెళ్ళిన వాళ్ళ లెక్కలు చూపించాడు.

"నిజం, గురువుగారూ, ఏభై మంది దాకా లోపల పని చేస్తున్నారని వార్త. వాళ్ళ వెనక వెంకటేశ్వర్లు ఉన్నాడని అనుమానం."

ఈశ్వర్ ఆ సంగతే ఆలోచిస్తున్నాడు. తనెక్కడా పొరపాటు చేయలేదు. అందరి సమ్మతిమీదే సమ్మెలోకి దిగాడు. వర్కర్లలో చీలికలూ, అపనమ్మకం పుట్టించడానికి మానేజ్‌మెంటు ప్రయత్నిస్తుందని అందరికీ తెలుసు. డబ్బు వెదజల్లుతారని, కాదు ఎర చూపిస్తారనికూడా తెలుసు. స్వార్థంతో ప్రతివాడూ లొంగిపోతాడు. అప్పుడే జనం మొత్తానికి దెబ్బ తగలడం మొదలవు తుంది.

రెండు రోజులుగా ఈశ్వర్ విష్ణు మూర్తి గురించి ఎదురు చూస్తున్నాడు. ముకుందాన్ని వాళ్ళింటికి పంపాడుకూడా.

"ఈ సమయంలో విష్ణుమూర్తిగా రుంటే మంచిది. వెంకటేశ్వర్లు ఆయన మాట కాదనడు. పైగా మనకి నిజా నిజాలు తెలుస్తాయి."

ముకుందం నెమ్మదిగా అన్నాడు: "ఎప్పుడు వెళ్ళినా ఆయనగారు ఇంటి దగ్గర దొరకడం లేదు."

"ఎక్కడికి వెళ్ళాడో?" ఈశ్వర్ విసుగ్గా అన్నాడు.

"ఓ మాట చెప్పమంటారా?"

"విష్ణుమూర్తిగారిని మనం మరీ ఎక్కువగా నమ్ముతున్నాం."

"అంటే?"

"మనం చేసే ప్రతి అడుగూ ఆయన్ని అనుమానిస్తున్నా?"

"రేపు ఆయన గురించి ఖచ్చితంగా మీకు చెపుతాను." ముకుందం ఎక్కడో చూస్తూ అన్నాడు.

* * *

ముకుందం రొప్పుకుంటూ వచ్చాడు.

"గురువుగారూ, మన విష్ణుమూర్తి గారిని ఎవరో బాగా కొట్టారట. ఆయన చావు బ్రతుకుల్లో ఉన్నాడంటున్నారు."

"అలానా?" ఈశ్వర్ కంగారుగా లేచాడు.

ముకుందం ఈశ్వర్ చెయ్యి పుచ్చు కుని, "మీరు నమ్మండి, నమ్మకపోండి, మానేజ్‌మెంటు ఈ కొట్లాటలో మిమ్మల్ని ఇరికించాలని చూస్తోందిట" అన్నాడు.

ఈ విశేషాలన్నీ చాలా మటుకు తెలిశాయి. వారం తిరిగేటప్పటికి కార్మి కుల్లో ఆశించిన దానికన్నా ఎక్కువ వేడి పుట్టుకొచ్చింది. స్ట్రైక్ నోటీసు జారీ అయింది. దానితో విష్ణుమూర్తికి తన పాత కోటలో పట్టాభిషేకం అయింది. అదే సమయంలో ప్రముఖ పత్రికల్లో సరస్వతీ టెక్స్‌టైల్స్ లొసుగులు పెద్ద పెద్ద శీర్షికలతో రావడం మొదలు పెట్టాయి.

అటు పరబ్రహ్మం మనసు లోతుకు పోతున్న జెయింట్ వీల్‌లా అదరడం, ఇటు విష్ణుమూర్తి మనసు పగతో బుసలు కొట్టడం జరుగుతూంది.

విష్ణుమూర్తి గర్వంగా నవ్వుకున్నాడు. మధ్యతరగతి మనిషి సంఘాన్ని గుప్పిట్లో బంధించలేక పోవచ్చు. కానీ, అతని మేధ శతకోటి కిరణాల భానుడి ప్రతిరూపం. అతను ఆధునిక కుంభకర్ణుడు. ఓపట్టాన నిద్ర లేవడు. లేచాడో అతనికి పట్ట పగ్గాలు ఉండవు.

* * *

సమ్మె మొదలయి పది రోజులయింది. ఫాక్టరీ వాతావరణం వాడిగా వేడిగా ఉంది. ప్రభుత్వం సమ్మె చట్టవిరుద్ధ మని నిర్ణయించింది. దానితో ఆ పరిసరా లన్నీ 144 వ సెక్షన్ ఆక్రమించుకుంది.

నగలన్నీ పీకి పారేసి, నల్లచీర కట్టు కుని కోపగృహాన్ని అలంకరించిన సత్య భామలా ఉంది సరస్వతీ టెక్స్‌టైల్స్.

ఈశ్వర్ ఒక్కడూ యూనియన్ ఆఫీసు డాబామీద కూర్చున్నాడు. ఉండి ఉండి ఎగురుతూన్న యూనియన్ పతాకం ప్రమిదలో కదులుతూన్న దీప శిఖలా చిరుగాలికి ఊగుతూంది. ఆకాశం దట్టంగా కమ్మిన మబ్బులతో అంధ నగరంలా ఉంది.

ఈశ్వర్ ఆలోచనలు చిక్కులు పడిన దారాల్లా ఉన్నాయి.

రెండు రోజుల నాడు పరబ్రహ్మం పంపిన మధ్యవర్తి శ్రీనివాసన్ గారు ఇంటికి వచ్చి, డబ్బు ఎరగా చూపి, సమ్మె విరమించుకోమని సలహా ఇచ్చాడు. ఇవ్వబోయే ప్రమోషన్‌ని వర్ణించ బోయాడు. ఈశ్వర్‌కి కోపానికి బదులు నవ్వు వచ్చింది. ఆశ్చర్యం కాక అసహ్యం వేసింది.

"మీరు నన్ను తప్పుగా అంచనా కట్టారు. సమ్మె నా ఒక్కడి కోసం చేస్తున్నది కాదు. ఇది మూకఉమ్మడి సమస్య. వాళ్ళ భవిష్యత్తు మీద నేను దెబ్బ కొట్టలేను."

"నీ కుడి భుజం అంటావు చూడు, వెంకటేశ్వర్లు ఇరవై మంది వర్కర్లతో లోపల పని చేస్తున్నాడు. వాడికి లేని నీతి,

ఈశ్వర్ నవ్వేసి అన్నాడు: "భయం లేదు. పద, ఆయన్ని చూసొద్దాం."

ఇద్దరూ వెళ్ళేసరికి విష్ణుమూర్తిని పట్నం ఆసుపత్రికి తీసుకువెళ్ళారని చెప్పారు. జనంకూడా ఆ కొట్లాట గురించి రకరకాలుగా చెప్పుకుంటున్నారు. ముకుందాన్ని పంపేసి ఈశ్వర్ యూనియన్ ఆఫీసుకి వచ్చేసరికి అతనికి వాకిట్లో ఇద్దరు ఆడవాళ్ళు కనిపించారు. అతను వాళ్ళిద్దర్నీ అంతకుముందు చూడలేదు. వచ్చింది నిజానికి లక్ష్మి, ఆమె స్నేహితురాలు నిర్మలా.

"మీరూ?" అన్నాడు.

"మేం ఎవరమో తరవాత చెప్తాను. మీతో పెర్సనల్‌గా మాట్లాడాలి."

"నేను ఈయనతో మాట్లాడి వస్తాను, నువ్విక్కడే ఉండు, నిర్మలా."

ఈశ్వర్ డాబా మీదికి దారి చూపించాడు. ఈశ్వర్ బరకం మీదా, లక్ష్మి చాపమీద ఓ మూలగానూ కూర్చున్నారు.

"ఇప్పుడు చెప్పండి, మీ సమస్య ఏమిటో."

లక్ష్మి తల వంచుకునే చిన్నగా నవ్వుకుంది. ఆ పైన "ముందు ఈ విషయం చెప్పండి. మీరు విష్ణుమూర్తిని నమ్ముతారా?" అంది.

ఈశ్వర్ క్షణం ఆలోచించి అన్నాడు "అలా అడిగారేం?" అని.

"విష్ణుమూర్తి మీ కోసం దెబ్బలు తిని హాస్పిటల్ పాలయ్యాడనుకుంటున్నారు కదూ?"

"అవును, అతను మా వైపు మనిషి. అందుకే అతన్ని కొట్టి ఉంటారు."

"అయితే, నిజం చెప్తున్నాను, వినండి. విష్ణుమూర్తి మీ మనిషి కాదు. మొదట్లో అతను మీ కేదో సహాయం చేసి ఉండచ్చు. కాని, ఇప్పుడాయన మానేజ్‌మెంటు పక్షం. అది చెప్పడానికే వచ్చాను."

"మిమ్మల్ని ఎలా నమ్మేది? ఇది వాళ్ళ ప్లానే కావచ్చుగా?" ఈశ్వర్ లక్ష్మిని సూటిగా చూస్తూ అన్నాడు.

లక్ష్మి తల వంచుకుంది. "కాదనడం లేదు. కానీ, మీకు ఈ సమయంలో నిజమైన స్నేహితు లెవరో తెలియడం మంచిది. మరో విషయం. అతన్ని ఎవరూ కొట్టలేదు. హాస్పిటల్లో లేనూ లేడు. ఇదో గూడుపుఠాణీ."

"ఇంతకీ మీరూ..."

"నేను పరబ్రహ్మంగారి అమ్మాయిని. ఇప్పుడు నమ్ముతారా నా మాట?" ఈశ్వర్ బొమ్మలా ఉండిపోయాడు.

* * *

లక్ష్మి, నిర్మలా ఈశ్వర్‌తో మాట్లాడి వరాసరి సినిమాహాలుకి వెళ్ళారు. నిజానికి రెండో ఆట సినిమా మిష మీద ఈశ్వర్‌ని కలుసుకోవాలన్నది లక్ష్మి పథకం.

లక్ష్మి సినిమా చూడ్డంలేదు. ఆమె ఆలోచనల్లో తండ్రి, విష్ణుమూర్తి, ఈశ్వర్—వాళ్ళు ముగ్గురే తిరుగుతున్నారు. ఈశ్వర్‌తో మాట్లాడిన తరవాత లక్ష్మికి కొంత ఆరాటం, ఆవేదనా తగ్గాయి.

విష్ణుమూర్తితో తన స్నేహాన్ని, ప్రేమనీ తండ్రి తేలిగ్గా కొట్టి పారేసినందుకు, తనని బంగారు పంజరంలో చిలకగా పోల్చినందుకు లక్ష్మికి బ్రతుకంటే విరక్తి కలిగింది. తండ్రి వెళ్ళి విష్ణుమూర్తిని బెదిరించడం, అవమానించడం ఆమెకు మరింత దుఃఖాన్నే పంచింది.

అయితే, ఒక వారంగా తండ్రికి ఎదురయిన సమస్యలు, ఫాక్టరీలో వచ్చిన మార్పులు ఆమెకు కొంత ఊరట కలిగించాయి. విష్ణుమూర్తి వర్కర్ల వెనక నిలబడి తండ్రిని సవాల్ చేయడం సంతోషంగా ఉంది.

విష్ణుమూర్తి వ్రాసిన ఉత్తరం మళ్ళీ మళ్ళీ చదువుకుంది.

"మా నాన్నగారికీ, నాకూ మధ్య వర్గపోరాటం జరుగుతూంది. ధనవంతుడు కాబట్టి ఆయన మేం కల్పించిన కష్టాల్ని తన అంగబలంతో ఢీకొని మమ్మల్ని చిత్తుగా ఓడిస్తే అందుతో

హరిణాక్షి

చిత్రం—మాదిరాజు మురళీకృష్ణ (న్యూ ఢిల్లీ–10)

అశ్చర్యం ఏం ఉండదు. ఇది ఈ దేశంలో నిత్యకృత్యమే! కానీ, ఒకవేళ మా పక్షానికి విజయం లభించినా, అది చరిత్ర గలిగి మార్పుకపోయినా, ఈ రోజుల్లో కూడా గుడ్డినమ్మకాలకి విలువ లేదని ఋజువు చేస్తుంది.

—విష్ణుమూర్తి."

విష్ణుమూర్తి తనకి దక్కకుండా పోతాన్నందుకు ఆ క్షణంలో లక్ష్మి బాధ పడలేదు. తగిలిన ఒక్క దెబ్బతో కొందరు అంతు పట్టకుండా పోతారు. మరికొందరు రాటుదేలి మరింత ప్రకాశించడం మొదలు పెడతారు. ఓటమి వాళ్ళని వెనక్కి కాకుండా ముందుకే నడిపిస్తుంది. అయితే, ఆ రాత్రే ఆమె ఆశలకీ, నమ్మకాలకీ ఎదురుదెబ్బ తగిలింది. తండ్రి పిలిస్తే హాల్లోకి వెళ్ళింది.

"రా లక్ష్మీ, కూర్చో."

"ఏమిటి, నాన్నా?"

"ఏం లేదమ్మా. నాకు కొంచెం మనశ్శాంతిగా ఉంది. బెంగ పోయింది."

లక్ష్మి తండ్రి వైపు చూసింది ఏం చెప్తాడా అని.

"విష్ణుమూర్తి ఓ గంటలో మనింటికి వస్తానన్నాడు."

"దేనికో?"

"అతన్ని నేను తప్పుగా అంచనా వేశాను. నువ్వు చెప్పినప్పుడే అర్థం చేసుకుని ఉంటే. . . ఈ గొడవలు ఉండేవి కావు."

"అసలేం జరిగింది, నాన్నా?"

పరబ్రహ్మం నవ్వేశాడు. "డబ్బు, లక్ష్మీ, అంతా డబ్బులో ఉంది. విష్ణుమూర్తి మనవాడు."

లక్ష్మికి నెత్తిమీద పిడుగులు పడుతూన్నట్టుగా ఉంది.

"అరగంటలో అతనొస్తాడు, నీతో మాట్లాడతాడు." పరబ్రహ్మం మేడ మీదికి వెళ్ళిపోయాడు.

పావు గంటలోనే విష్ణుమూర్తి వచ్చాడు. తెల్ల పంచీ, తెల్ల లాల్చీ వేసుకున్నాడు. గుమ్మంలోంచే చిరు దరహాసం చేస్తూ వస్తూంటే లక్ష్మికి అతను తెల్లపురిలా కనిపించాడు.

"లక్ష్మీ. . ." అన్నాడు. లక్ష్మి మాట్లాడలేదు.

"నే నేం చేశానో తెలుసా?"

"ఏం చేశావుట!"

"మీ నాన్నని ఓడించాను."

లక్ష్మి వచ్చే దుఃఖాన్ని ఆపుకుంటూ అంది: "లేదు, మూర్తీ. నువ్వే ఓడింది. పిరికివాడిలా వెనక్కి పరుగెత్తావు."

"వేళాకోళం చేస్తున్నావా?"

"నిజంగా అంటున్నాను. నువ్వేం చేశావో తెలిసే చేశావా?"

"అంటే?"

మా నాన్న నిన్నటి వరకూ నిన్ను పురుగుకన్నా హీనంగా చూశాడే—ఆయన వలలో ఎలా పడ్డావు? డబ్బున్న వాళ్ళు నీ లాంటి జనాన్ని అణిచి పెడుతున్నారని లంకెలు వేశావే. . . ఏమయింది నీ ఆదర్శం?"

"అదేమిటి, లక్ష్మీ, నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుందుకు, మీ నాన్నగారు. . ."

"నన్ను పెళ్ళి చేసుకుందుకు నీ వ్యక్తిత్వాన్ని అమ్ముకుంటావా?"

విష్ణుమూర్తి హాలు అదిరేలా నవ్వాడు. ఆ నవ్వు సింహగర్జనలా ఉంది.

"ఇందులో వ్యక్తిత్వం అమ్ముకోవడం ఏం లేదు. నా సంగతి తెలియక ఆయన ఏవేవో అన్నారు. ఇప్పుడు కాళ్ళబేరానికి వచ్చారు. అంతే."

"మరి ఈశ్వర్ వాళ్ళ మాటేమిటి? వాళ్ళని సమ్మెకి పురికొల్పింది నువ్వు కాదా?"

"అవసరానికి ఓ ఆయుధం ప్రయోగించాం. వాళ్ళ గొడవ, అదే తేలుతుందిలే."

"విష్ణుమూర్తీ!" అరిచేసింది.

"ఏమయింది, లక్ష్మీ?"

"నీకు తెలియదు మా నాన్న సంగతి. ఆయన తెలివైన వాడు. ముందు నిన్ను లొంగ దీశాడు. ఆపైన నీ ద్వారా సమ్మెని నాశనం చేస్తాడు."

"లక్ష్మీ, అవన్నీ మన కనవసరం."

"అంటే?"

"నువ్వూ, నేనూ. . ."

లక్ష్మికి తల కొట్టేసినట్టయింది. విష్ణుమూర్తి వైపు చూడలేకపోయింది. విష్ణుమూర్తి ఓ గొప్ప వ్యక్తి అవుతాడనుకుంది. కానీ, తండ్రి అతని లోంచి మనిషి ప్రవృత్తినే తీసేసి మరమనిషిగా తయారు చేశాడు.

లక్ష్మికి అప్పుడు తండ్రీ, విష్ణుమూర్తి కూడా ప్రత్యర్థుల్లా కనిపించడం మొదలు పెట్టారు.

సినిమా అయిపోయింది. జనాన్ని వెళ్ళనిచ్చి లక్ష్మి, నిర్మలా కారెక్కారు. లక్ష్మి కారు డ్రైవు చేస్తూంది. నిద్ర పోతున్న పేటలు ఒక్కొక్కటే వెనక్కి వెడుతున్నాయి. అక్కడక్కడా ఎలెక్ట్రిక్ పోల్స్ పొడుగాటి శిలువల్లా కనిపించాయి.

లక్ష్మికి సరస్వతీ టెక్స్టయిల్స్ గెస్ట్ హౌస్ దూరం నుంచే కనిపిస్తూంది. దాని ముందు జనం నీడల్లా నించున్నట్టుగా ఉంది. గాలి ఏవేవో మాటల్ని మోసుకొస్తూంది.

"ఏ గొడవన్నా జరిగిందేమో, లక్ష్మీ!" నిర్మల అంది.

"ఏమో" అంది అనుమానంగా లక్ష్మి. స్పీడు హెచ్చించింది.

పది మంది జనం, కొందరు హైక్లాస్ వాళ్ళూ, మరి కొంతమంది పోలీసులూ బయట గుమిగూడి ఉన్నారు. వాళ్ళ మధ్య ఎవరో పడున్నారు. లక్ష్మి తల తిప్పి చూసింది. రక్తం మడుగులో మనిషి ఎవరయిందీ కనిపించేలోపునే కారు ఆ ఛాయల్ని దాటేసింది. లక్ష్మికి భయం వేసింది. గుండె కీచుమంది.

నిర్మలా వాళ్ళింటి దగ్గర కారు ఆపింది. నిర్మల కారు దిగి, "నే వెడతాను, లక్ష్మీ. ఓ మాట. నువ్వు అనవసరంగా మనసు పాడుచేసుకోకు" అంది.

ఇంటి ముందు కారు ఆపి లోపలికి వెళ్ళి మంచం మీద కూలిపోయింది. ఏదో అనుమానం. వెలితి. ఉండిఉండి గుండె వేగంగా కొట్టుకుంటూంది. లేచి వెళ్ళి గెస్ట్‌హౌస్‌కి ఫోన్ చేసింది.

"నేను ఇంటి దగ్గరి నుంచి, లక్ష్మిని మాట్లాడుతున్నా. ఫాదర్ కావాలి."

"నేనేనమ్మా, లక్ష్మీ, సినిమా అయిపోయిందా?"

"అవున్నాన్నా. నువ్వింట్లో లేకపోతే ఫోన్ చేశాను." అబద్ధం ఆడింది.

"నే నిక్కడే ఉన్నాను. నా కేం భయం లేదు. కానీ, సారీ, లక్ష్మీ, ఐయామ్ వెరి వెరి సారీ. యూనియన్ సెక్రటరీ ఈశ్వరూ, వాళ్ళ జనం వచ్చి విష్ణుమూర్తిని బాగా కొట్టారమ్మా. అతని కండిషన్ ప్రమాదంగా ఉంది."

లక్ష్మి కంగారుగా అడిగింది: "అదేమిటి, నాన్నా, పొద్దున్నే విష్ణుమూర్తిని ఎవరో కొట్టారనీ, ఆస్పత్రికి తీసుకువెళ్ళారనీ. . ."

పరబ్రహ్మం నవ్వేసి, "నీకు తెలుసు కదమ్మా అతన్ని కొట్టలేదని?" రాజకీయాలు నీకు చేతనవుతున్నాయి" అన్నాడు. లక్ష్మికి ఏం అర్థం కాలేదు.

"లక్ష్మీ, విష్ణుమూర్తి నిజంగా చాలా తెలివైన వాడేకాదు. చురుకైనవాడు. లేకపోతే నువ్వు ఏదో సమయంలో ఈశ్వర్ దగ్గరికి వెడతావనీ, అతనితో జరిగిన విషయాలు చెబుతావనీ ఊహించగలడంటావా. . . యూ హార్డ్ ది యే లాట్. ఈశ్వర్ నేం అనుకున్నట్టుగానే ఆవేశంతో విష్ణుమూర్తి మీదికి వచ్చాడు. చాలు, ఈశ్వర్ అరెస్ట్ అయ్యాడు. ఇక స్ట్రైక్ అంటావా? దాని మలుపులు అది తిరుగుతుంది."

"నాన్నా. . ."

"నువ్వు భయపడకు, లక్ష్మీ. ఈశ్వర్ మనల్నేం చేయలేడు. విష్ణుమూర్తి లాంటి వాళ్ళు ఉన్నంతవరకూ, మనలాంటి వాళ్ళకి కించ మనుషుల వల్ల ప్రమాదం లేదు. దేవుణ్ణి మనం ప్రార్థించవలసింది విష్ణుమూర్తి లాంటి వాళ్ళని పది కాలాల పాటు రక్షించమని, ఈశ్వర్ లాంటి వాళ్ళని పుట్టించవద్దని. అంతేకదూ. . ." ★